

KS 2020.384

KFS 2.5.3

MAJ 2022

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING

STRATEGI

Landsbygdsstrategi 2022-2026

Fastställd av kommunfullmäktige 2022-10-10 § 118

Granskad av kommunstyrelsen 2024-12-09 § 183

Landsbygdsstrategi

1. Innehåll

2. Om strategin	3
3. Landsbygdsstrategi	5
3.1 Landsbygdsnäringar och lokalt företagande.....	7
3.2 Samverkan, dialog och delaktighet.....	9
3.3 Att bo på landsbygd	10
3.4 Trygga och attraktiva livsmiljöer.....	12
3.5 Upplevelser och friluftsliv.....	14
3.6 Tillgänglighet och infrastruktur.....	16

2. Om strategin

Det är ett aktivt val att bo och verka på landsbygderna. Här prioriteras värden, såsom grönska, natur, närheten till vackra naturmiljöer, landsbygdsvägar, gemenskap med mera, framför andra potentiella värden. Landsbygderna behöver fortsätta vara landsbygd för att bibehålla dessa värden. Med denna utgångspunkt beskriver landsbygdstrategin de övergripande förutsättningar samt vad kommunen ska göra, främja eller arbeta för.

Landsbygdernas utveckling kräver samverkan mellan olika aktörer; ideell-, privat och offentlig sektor och är ofta beroende av ett lokalt engagemang. Kommunen har inte ensam rådighet eller möjlighet att direkt påverka inom de flesta större utvecklingsfrågor. Det gäller exempelvis på vanligt efterfrågade satsningar såsom kommersiell service, trafiksäkerhet, framkomlighet och cykelvägar längs statliga vägar, kollektivtrafik m.m.

Landsbygdstrategin visar på kommunens viljeinriktning för hur kommunen tillsammans med andra aktörer ska arbeta för en hållbar och sammanhållen samhällsutveckling på landsbygderna. Strategin gäller för kommunens nämnder och kommunens helägda bolag.

Definition

Med landsbygder menas i detta dokument kommunen exklusive Vallentuna tätort. Det innebär att landsbygdens avgränsning kan förändras över tid beroende på hur Vallentuna tätort på sikt växer. För att undvika generaliseringar och för att påminna om att kommunens olika delar ser olika ut och har olika förutsättningar, används "landsbygder" istället för "landsbygden".

Kommunens styrdokument

Landsbygdstrategin är ett komplement till kommunens övriga styrdokument. Översiktsplanen är särskilt viktig för landsbygdernas utveckling.

Översiktsplanen med fördjupningar är vägledande för den fysiska utvecklingen i kommunen. De uttrycker kommunens vilja och syftar till att markanvändningen och kommunens rumsliga struktur ska bli så bra som möjligt. Detta omfattar bland annat områden som föreslås utvecklas för bebyggelse och hur mark-, och vattenområden ska förvaltas. Planerna syftar till att uppnå en bra helhet och forma en framtid där människor och företag kan leva och växa hållbart och där kommunen utvecklas med hänsyn.

Grönstrukturplan, Blåplan och Avfallsplan är andra exempel på styrdokument som innehåller insatser som är viktiga för landsbygdens utvecklingen.

Mål och syfte

Målsättningen är att öka samverkan och kommunikationsflöden inom och mellan kommunens förvaltningar och nämnder och andra samarbetspartners och samtidigt tydliggöra kommunens vilja och rådighet för landsbygdernas utveckling.

Strategin ger underlag för att implementera landsbygdens frågor i ordinarie styrning i kommunen.

Genomförande

För att få bäst effekt och kostnadseffektivitet implementeras landsbygdsstrategin i kommunens ordinarie styrsystem genom arbete med kommunplan och verksamhetsplanering – samt vid behov via andra styrdokument. Respektive nämnd och förvaltning ska beakta landsbygdsperspektivet i sin verksamhets- och genomförandeplanering. Genomförande av landsbygdsstrategi är beroende av prioriteringen som sker i nämndernas verksamhetsplanering. Landsbygdsstrategin bör beaktas i kommunens bolagsstyrning.

För att lyckas med intentionerna i landsbygdsstrategin behöver kommunens nämnd- och förvaltningsöverskridande arbete förbättras. Med utgångspunkt i landsbygdernas behov och utmaningar behöver kommunen ta ett gemensamt, samlat grepp över Orts- och bygdeutvecklingen och systematiskt arbeta för att skapa synergieffekter mellan olika verksamheter och projekt.

Aktivitetsplanering och utvecklingsinsatser för landsbygdsarbetet med bäring på landsbygdsfrågor behöver samordnas mellan förvaltningarna. Samordning inför verksamhetsplanering sker lämpligen inom ramen för kommunledningskontorets nätverksstyrning i kvalitetsfrågor (kvalitetsnätverket).

Uppföljning

Landsbygdsaspekter av arbetet vävs in i verksamhetsplaner och följs upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning i tertiärrapporter och verksamhetsberättelser.

3. Landsbygdsstrategi

Vallentuna kommun har en stor landsbygd, med cirka 8000 boende på landsbygderna och i de mindre orterna Lindholmen, Karby och Brottbby, Kårsta, Ekskogen och Frösunda. Roslagsbanan och bussarna på E18 bidrar med närhet till attraktiv kollektivtrafik.

Vallentunas strategiska läge och landsbygdernas kvaliteter

Det centrala läget mitt i storstadsregionen Stockholm-Uppsala och närheten till Arlanda skapar drivkrafter för att bo, verka och leva på Vallentunas landsbygd.

Landsbygdernas utveckling är beroende av hur att varje enskilt områdes unika förutsättning tas till vara för att attraktiviteten ska bibehållas. Utvecklingen behöver ske i samklang med lokal utveckling och med landsbygdernas kvaliteter, såsom exempelvis öppna landskap, kulturmiljöer, tysta miljöer, rekreationsområden, jordbruk och djurhållning.

Lokal utveckling

Lokal utveckling och landsbygdsutveckling handlar i grunden om samverkan mellan det offentliga, det privata och det ideella för att samlat och tillsammans utveckla lokalsamhällen. Det handlar lika mycket om möjligheter till ett aktivt liv, såsom möjligheten till att vara delaktig i utformning eller i sociala sammanhang. Varje kommunedel har och kommer att ha olika förutsättningar gällande tillgång till och behov av service och kollektivtrafik, hur föreningslivet är uppbyggt och lokalt engagemang.

Systematiskt belysa olika perspektiv

Kommunens landsbygdsarbete stärks genom att systematiskt belysa olika kvaliteter och perspektiv som har eller kan ha konsekvenser för landsbygdsutvecklingen inom exempelvis områden såsom bostadsbyggande, infrastruktur, de gröna näringarna, demokrati och delaktighet. Det ger potential att locka talanger, mer kompetens, nytänkande och investeringar och utnyttjar på så sätt också det strategiska läget till fulla.

Kommunens verksamhet

Genom såväl kommunens lagstadgade kärnverksamhet som kommunens egna initiativ verkar de kommunala verksamheterna för att landsbygderna bibehåller och utvecklar de kvaliteter som gör att hela kommunens attraktivitet ökar.

Kommunens lagstadgade uppgifter är social omsorg (äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg); för-, grund- och gymnasieskola. Här ingår även ett måltidsansvar. Andra lagstadgade uppgifter är: plan- och byggfrågor, miljö- och hälsoskydd, renhållning och avfallshantering, vatten och avlopp, räddningstjänst, krisberedskap, krishantering och civilt försvar, biblioteksverksamhet, och planera för bostäder. Kommuner har också en skyldighet att i sina verksamheter säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter utifrån barnkonventionen.

Dessa uppgifter är viktiga grundförutsättningar för ett attraktivt liv och näringsverksamhet på landsbygd. Samtidigt medför geografiska och demografiska skillnader inom kommunen att förutsättningarna för kommunens samhällsservice varierar.

Befolkningsmängd och servicegrad hänger ihop. I de fall där befolkningstätheten är låg kan

det krävas andra förhållningssätt och/eller samverkansformer för att säkra servicefunktioner på sikt och avståndet till servicefunktioner kan även fortsatt variera runt om i kommunen.

Kommunen kan också besluta om egna initiativ. Dessa uppkommer utifrån ett behov och vilja och tas av berörd nämnd. Kommunen arbetar redan idag med att exempelvis skapa förutsättningar och samverka med andra offentliga och kommersiella aktörer inom näringslivsutveckling, infrastrukturutveckling, klimat-, och miljöarbetet samt för att tillgänggöra en aktiv och meningsfull fritid i hela kommunen.

Projektmedel för lokal utveckling med Upplandsbygd lokalt ledd utveckling genom leadermetoden

Från och med 2023 finns möjligheten för Vallentunas civilsamhälle och företagare på landsbygderna att tillsammans söka projektmedel för lokal utveckling från den ideella föreningen Upplandsbygd lokalt ledd utveckling. I föreningen Upplandsbygd ingår Uppsala (exklusive Uppsala stad), Sigtuna (exklusive Märsta), Knivsta, Östhammar och från och med 2023 Vallentuna kommun (exklusive Vallentuna tätort). Målet med leadermetoden är att skapa attraktiva områden med konkurrenskraftig verksamhet, nya företag och fler jobb. I Upplandsbygds utvecklingsstrategi är de två övergripande målen *levande och inkluderande bygder* samt *Hållbara näringar och nya lösningar*.

Grundtanken med Leadermetoden är att lokal utveckling genomförs mest effektivt av de som bor och verkar i ett område. Inom Leader samarbetar privat, ideell och offentlig sektor som tillsammans bildar en ideell förening, där styrelsen består av representanter från ideell, offentlig och privat sektor i varje kommun. Samverkan är också en krav för att få medel.

Kommunen, tillsammans med Upplandsbygd, mobiliserar, kommunicerar, skapar utrymme för nya idéer, möjlighet och initiativ att växa på landsbygderna och i orterna. Leaderprojekten drivs i första hand av civilsamhället i samarbete med näringsliv.

Kommunens vision visar vägen framåt

Kommunens vision- ”Med mod att gå före skapar vi ett Vallentuna där människor och idéer växer”- beskriver tydligt vad Vallentuna strävar efter och ska stå för. En kommun med mod att skapa de bästa förutsättningar för människor och idéer att växa. Detta har varit ingången i den breda dialog med såväl invånare som medarbetare och förtroendevalda inom kommunorganisationen som ligger till grund för framtagandet av denna strategi.

Sex områden har prioriterats framåt:

- Landsbygdsnärings och lokalt företagande
- Samverkan, demokrati och delaktighet
- Bo på landsbygd
- Trygga och attraktiva livsmiljöer
- Upplevelser och friluftsliv
- Tillgänglighet och infrastruktur

3.1 Landsbygdsnärings och lokalt företagande

Livskraftiga och aktiva gröna näringar är förutsättningar för att bevara och utveckla landsbygderna samt för företagande som nyttjar odlingslandskapets värden. En ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och energi är viktigt för att möta framtida samhällsutmaningar.

Utgångspunkten är det finns goda förutsättningar för företagare att verka på landsbygderna och att det offentliga, företagare och civilsamhälle tillsammans skapar förutsättningar för en levande landsbygd.

Mer lokalt producerad mat i offentlig måltid

Kommunen arbetar med att skapa innovationer och möjliggöra lokal mat i offentlig måltid. Detta skapar mervärden för hela kedjan att växa och förutsättningar skapas även för andra branscher. Både befintliga eller nyetablerade lokala företag kan diversifiera sig inom exempelvis transportbranschen, samlastningscentraler, slaktanläggningar, kvarnar, bagerier och andra förädlingsföretag eller annan del som bidrar till det lokala livsmedelssystemet.

Utöver lokala råvaror och produkter finns potential att främja lokal produktion och förädling av livsmedel via så kallade pedagogiska mertjänster förbättrar krisberedskapen vad gäller livsmedelsförsörjning.

Berörda nämnder: Kommunstyrelsen och Barn- och ungdomsnämnden

Främja innovation och klimatsmarta lösningar för hållbart jordbruk

Jordbruket är en förutsättning för att landsbygdernas kvaliteter ska bibehållas. Kommunen har kunskap, kompetens för att förstå jordbrukets och andra landsbygdsnärings behov och utmaningar. Klimatförändringar, ökade drivmedels- och elpriser medför utmaningar för jordbruket. Det finns möjligheter med både vätgas och biogasutveckling. I ett framtidsperspektiv är det viktigt att den hållbara lokala produktionen av förnybar energi och drivmedel ökar.

Kommunen arbetar för att ekosystem samt ekosystemtjänster synliggörs, bevaras och förvaltas då dessa långsiktigt utgör en grundförutsättning för landsbygdsnärings. Kommunen sprider kunskap, driver på och stöttar initiativ till vattenvårdande och vattenhushållande åtgärder.

Jordbruksmark är en ändlig resurs med högt värde för nuvarande och kommande generationer. Det är en konkurrens om markresurserna, för utveckling av jordbruksverksamhet men också samhällsutveckling i stort. Kommunens intention är att så långt det är möjligt skydda brukningsvärd jordbruksmark. I enlighet med miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose

väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

Stärka långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling på landsbygderna

Kommunen skapar långsiktiga förutsättningar för näringslivsutvecklingen bland annat genom den fysiska planeringen. Kommunen verkar för förbättrad infrastruktur och logistik för produkter, transporter och energi.

Kommunen främjar det lokala näringslivets utveckling och ett företagsvänligt klimat genom nätverkande samt dialog med hjälp av kommunens företagslots. Kommunen ger en möjlighet för en proaktiv dialog inom prövning och tillsyn. En bra kontakt och kontinuerlig dialog med företagare ger en bättre inkännande kunskap om deras förutsättningar och på så sätt blir också den lokala utvecklingen mer förankrad och kopplad till platsens och företagets förutsättningar.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

Stärka en attraktiv besöksnäring

Verksamheter inom besöksnäring kan skapa jobb, intäkter, en god livsmiljö samt öka upplevelseinnehållet och identiteten av Vallentuna för både invånare och besökare. Ökad besöksnäring ställer krav på planering och samordning av trafik- och friluftsinfrastruktur¹.

Kommunen tillhandahåller en plattform för marknadsföring av event och besöksmål i kommunen². Det finns också ett behov av att tillskapa arenor kring besöksnäring för att inspirera, sprida kunskap och tillsammans arbeta med marknadsföring, former för att stötta lokala idéer och initiativ samt möjligheten att kunna ta emot besökare. Besöksnäringen drivs framför allt av näringslivet. Regionen är även en samarbetspart och detta arbete är direkt kopplat till Regionens landsbygds- och skärgårdsstrategi och mål.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen och Bygg- och miljötillsynsnämnden

---

¹ Friluftsinfrastruktur kan exempelvis vara information om rent vatten, soptunnor, toaletter, parkering.

² 2022 har kommunen en plattform som heter Upplev Vallentuna

3.2 Samverkan, dialog och delaktighet

Landsbygdsutvecklingen sker i dialog med invånare, föreningar och företagare. Dialogen behöver ta hänsyn till olika behov i olika målgrupper och åldrar. Utgångspunkten är att Vallentuna tar tillvara på och använder den lokala och platsspecifika och branschkunskapen som finns på landsbygderna genom delaktighet, dialog och samverkan. Det är ett av kommunens verktyg för att skapa bättre kvalitet för kommuninvånarna och företagare på landsbygderna.

En kontinuerlig dialog för ett aktivt samhällsbyggande

En kontinuerlig dialog vid komplexa samhällsfrågor skapar ett bättre och mer effektivt beslutsunderlag. Beroende på vilken fråga behöver olika målgrupper, unga som äldre, ges möjlighet att delta i dialogen. En dialog, som görs medskapande och tillitsbaserad, har en betydelse för att värna och stärka den representativa demokratin. Civilsamhället är ofta en källa för båda nätverksskapande, mobilisering i bygderna och hjälp för att nå så många som möjligt. Hur kommunen på bästa sätt når ut kan se olika ut i varje enskild bygd.

Dialogen måste ske systematiskt, alla tycker inte lika och allas röster ska kunna bli hörda. För att öka kvaliteten på både dialog och samhällsbyggande i stort behöver kommunens förvaltnings- och nämndsamarbete förbättras. Det kommunen gör inom en verksamhet kan påverka relationen till en annan.

Berörd nämnd: Alla kommunens nämnder

Skapa förutsättningar för ett långsiktigt och hållbart engagemang

Kommunen är mån om civilsamhället och företagare. Kommunen sprider genom sina kanaler, såsom hemsida och servicefunktioner, kunskap om bland annat finansieringsmöjligheter och utbildningar.

Genom tydlig samordning internt skapar kommunen hållbara och tydliga sätt för samhället att engagera sig på i samhällsutvecklingen. Kommunen strävar efter att möjliggöra delaktighet på lika villkor i livets olika skeden. I dialogen har det framkommit att det finns lokalt engagemang inom olika ämnesområden såsom trafik, hållbarhet, äldres och ungas fritid.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen, Barn- och ungdomsnämnden, Kulturnämnden, Fritidsnämnden och Socialnämnden

Öka kommunens synlighet på landsbygderna och i orterna

Det finns ett behov av att öka kommunens synlighet på landsbygderna. Kommunen finns idag exempelvis representerade på platser genom skolor och bibliotek. Kommunens närvaro efterfrågas ofta i dialogen, likväl, vad kommunen gör för landsbygderna där kommunens närvaro på plats är låg. Kommunen använder sina lokaler som informations- och kommunikationsnoder för att öka kommunens synlighet.

På landsbygderna arrangeras – utifrån lokala initiativ många lokala evenemang. Det kan vara allt från syföreningens träffar, LRF:s medlemsmöten, marknader, välbesökta fotbollsmatcher, spontana besök vid nyspolad is eller dylikt. För att nå så många som möjligt med information- och kommunikationsinsatser samt stärka kommunens närvaro i varje kommunal del kan lokala evenemang vara en lämplig mötesplats.

Berörda nämnder: Alla kommunens nämnder

Kommunens lokaler - som språngbräda för delaktighet i lokal utveckling

Tillgång till bra lokaler som är anpassade som mötesplatser eller för fritidsändamål är en förutsättning som inte alltid finns att tillgå. Lokalerna på landsbygderna samutnyttjas redan i stor utsträckning, framför allt där det inte finns kommunala lokaler.

Kommunen använder i den mån det är möjligt sina lokaler som språngbräda för att vara delaktiga i den lokala utvecklingen och stärka föreningslivet och nätverkande. Samnyttjandet skapar en identitet och bidrar till sociala mötesplatser. Det finns ett behov av flexibla lösningar för att kunna inrymma fler olika möjligheter och aktiviteter i lokalerna, såsom exempelvis musikevenemang och teateruppsättningar.

Kommunen följer kontinuerligt, i dialog med föreningsliv och företagare, behovet av nya och existerande anläggningar för fritidsaktiviteter och samlingslokaler i orterna och på landsbygderna. Det kan även finnas andra kommunala lokaler, såsom skollokaler, som kan fungera och utvecklas som mötesplatser i de olika kommunalerna. I de kommunalar kommunen inte äger lokaler krävs en aktiv samverkan med det lokala civilsamhället.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen, Barn- och ungdomsnämnden, Fritidsnämnden och Kulturnämnden

3.3 Att bo på landsbygd

I kommunen finns goda möjligheter till ett lantligt boende med tillgång till de unika kvaliteter som landsbygderna och de mindre orterna har, men med fortsatt närhet till en starkt växande arbetsmarknad. I kommunens översiktsplan pekas Lindholmen, Kårsta och Karby/Brottby ut som servicepunkter³. Dessa servicepunkter är viktiga för närliggande landsbygd.

Servicepunkterna ska stärkas och utvecklas

Servicepunkterna ska ges goda förutsättningar för både kommunal och kommersiell service. Inom kommunens rådighet verkar kommunen för nya möjligheter att erbjuda service samt öka kommunens närvaro och dialog med invånare och företagare på landsbygderna genom innovativa, mobila och/eller digitala lösningar. Kommunen

---

³ I RUF5, regional utvecklingsplan för Region Stockholm, benämns Karby/Brottby som servicenod.

förverkligar intentionerna i de fördjupade översiktsplanerna och tar ett helhetsgrepp över utvecklingen i orterna tillsammans med företagare och invånare.

Gemensamt för servicepunkterna är att utbudet skapar en mångfald av service. Det bör finnas utrymme för funktioner såsom skola, förskola, idrott och fritid, lekplats, omsorg, kulturutbud, bibliotek och plats med tillgång till IT- uppkoppling. Utbudet kan variera i förhållande till det lokala behovet på plats. Utbudet i servicepunkterna ska stärka den sociala samvaron och erbjuda mötesplatser för olika åldrar och behov.

Berörd nämnd: Alla kommunens nämnder

Stärka utvecklingen i hela kommunen

Kommunen har överlag en god beredskap och framförhållning gällande detaljplanering i de mindre orterna. Utvecklingen utgår från att bevara styrkorna och addera nya värden – att skapa livskvalitet. Kommunens grundinställning är att en levande landsbygd ska värnas även i framtiden och att utveckling av bebyggelse på landsbygderna är positiv. Alla kommundelar ska finnas med. Begränsande faktorer för verksamhets- och bostadsutveckling behöver belysas, analyseras och kommuniceras.

Närheten till Arlanda medför möjligheter i form av arbets- och mötesplatser såväl som en hög tillgänglighet till både nationell och internationell marknad. Samtidigt kan den flygtrafik som genereras upplevas som störande. Kommunen arbetar för en acceptabel bullerpåverkan från Arlanda.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

En proaktiv dialog för att mötas kring bostadsutveckling

För att på ett så bra sätt kunna mötas kring bostadsbyggande och ökat exploateringsstryck på landsbygderna för kommunen en proaktiv dialog med invånare och företagare om lämplig utveckling och avvägningar.

En sökandes idéer ska förverkligas så långt det är möjligt utifrån plan- och bygglagen. Kommunen bidrar med kunskap och kompetens inom tillsyn och myndighetsfrågor och för en proaktiv dialog inom exempelvis kulturmiljö-, och miljöfrågor redan innan prövning. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Syftet är att stötta de sökande att beakta värden så långt som möjligt innan ärendet kommer in till kommunen. Företagslotsen och träff med bygglovshandläggare är redan etablerade servicefunktioner och ger möjligheter att få vägledning.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen, Bygg- och miljötillsynsnämnden och Kulturnämnden

Möjliggöra för kvarboende i mindre orterna och på landsbygderna

Möjligheten till kvarboende underlättas genom hemtjänst, bostadsanpassningar och trygga tekniska lösningar. Kommunen möjliggör en ökad valfrihet av hemtjänstutförare i glesare landsbygd och hemtjänstens ersättningsmodell anpassas efter landsbygdernas förutsättningar.

Berörd nämnd: Socialnämnden, Bygg- och miljötillsynsnämnden och Kommunstyrelsen

3.4 Trygga och attraktiva livsmiljöer

Kommunens intention är att alla invånare ska ha möjlighet till en aktiv fritid samt att barn och elever inom alla kommunens förskolor och skolor erbjuds likvärdiga förutsättningar. Utgångspunkten är att både den kommunala och kommersiella servicenivån i största möjliga mån ska bibehållas och utvecklas i de utpekade servicepunkterna. Det måste finnas en långsiktighet och transparens i landsbygdsutvecklingen.

Generellt känner sig invånarna mer trygga på landsbygderna än i orterna. En del av den upplevda otryggheten som finns beror på avsaknad av tillräckliga mötesplatser och aktiviteter som tillgodoser olika intressen och åldrar.

Attraktiva skolor och förskolor på landsbygderna

Kommunens skolor och förskolor belägna på landsbygderna ska vara attraktiva att välja för såväl elever som för personal. Skolornas främsta uppdrag är att skapa förutsättningar för en likvärdig utbildning och undervisning med hög kvalitet.

Skolorna och förskolorna nyttjar det naturnära läget i undervisningen för barn och elever och använder sig regelbundet av fördelen att naturen finns så nära. Samarbete med lokala föreningar ger eleverna en bra grund att stå på vad gäller rörelse och hälsa, vilket stödjer skolorna att lyckas med huvuduppdraget. Skolor och förskolor ska stimulera till fysisk aktivitet samt främja goda kostvanor och psykisk hälsa.

Kommunen har en betydelsefull funktion i att sprida kunskap och lyhört stödja invånare, förskolebarn och elever, civilsamhälle och företag i gemensam strävan för ett hållbart Vallentuna. Skola och förskola har både ett värde för utbildning men också ett starkt symboliskt värde för landsbygderna och orterna⁴. En bra skola skapar ett mervärde och attraktivitet för bygden, för både inflyttning och näringslivsutveckling.

Berörda nämnder: Barn och ungdomsnämnden och Fritidsnämnden

Utveckla trygga och attraktiva mötesplatser

Kommunen strävar efter att ge alla kommuninvånare tillgång till trygga, rena, utvecklande, jämställda och kreativa offentliga lokaler och allmänna platser. Vid skapandet av mötesplatser, lekplatser och utveckling av lokaler är det viktigt att fördjupa sig i platsen och lyssna in de behov för socialt och ekonomisk hållbar utveckling som finns.

Allmänna samlingslokaler och platser, både kommunala eller andra, skapar möjlighet för alla kommunens invånare att få ta del av kommunala satsningar, såsom offentlig konst och olika former av aktiviteter. Naturliga mötesplatser och lokala träffpunkter bidrar till att minska social utsatthet och känsla av ensamhet. Besöksantal måste ställas i relation till bygdens behov och inte ställas i relation till liknande platser i exempelvis Vallentuna tätort.

---

⁴ Skolorna på landsbygderna är belägna i Karby/Brottby, Kårsta och Lindholmen

Kommunen skapar tillsammans med civilsamhälle och företagare förutsättningar för att livsmiljöer och platser ska uppfattas som trygga och attraktiva och rena.

Berörda nämnder: Alla kommunens nämnder

Transparens och kvalitetssäkring av kommunens verksamheter

Kommunen är transparent med vilken service som kommer finnas på både kort- och lång sikt för att säkra förutsättningarna för att bo och verka på landsbygderna genom livets olika skeden

För vissa kommundelar kan det vara längre till service än andra, i dessa områden kan det bli aktuellt att se över möjligheterna med viss ambulerande service, exempelvis fritidsledare, skolbibliotek, träffpunkter, informationsträffar eller rådgivningskvällar. För att detta ska bli lyckat behövs tillgång till lokaler.

Berörda nämnder: Alla kommunens nämnder

Utvecklad kommersiell och kommunal service

Utbudet i servicepunkterna stärker den sociala samvaron och erbjuder mötesplatser för alla åldrar och behov. För att servicen ska bli livskraftig på landsbygderna krävs också att servicen nyttjas lokalt.

För att kunna möjliggöra olika typer av service på landsbygderna är innovation och samverkan viktigt. Både mellan olika offentliga förvaltningar men också tillsammans med ideella och privata aktörer. Serviceutvecklingen sker utifrån ortens/bygdens förutsättningar och utifrån de befintliga värden som finns på platsen.

Kommersiell service har stor potential att öka attraktionskraften i kommunens mindre orter. Servicen i servicepunkterna behöver utvecklas att möta behov över tid. Kommunen arbetar ständigt för att nå fler och tillgängliggöra service med fortsatt god kvalitet.

Berörda nämnder: Alla kommunens nämnder

3.5 Upplevelser och friluftsliv

Friluftsliv bidrar också med värden för hela samhället, som god folkhälsa, hållbar tillväxt, landsbygdsutveckling och naturförståelse hos befolkningen. Att vistas i natur- och kulturlandskapet kan ha starka positiva effekter på både den fysiska och psykiska hälsan. Landsbygden har stor potential genom närheten till naturen, som skapar goda förutsättningar för friluftsliv och meningsfull fritid.

Den ökande mängden specialintressen, digitalisering, förändrade attityder till natur och hälsa är några de större trender som på olika sätt påverkar arbetet med friluftsliv. Landsbygderna har stor potential genom närheten till naturen skapa förutsättningar för ett bra friluftsliv.

Verka för ett jämlikt friluftsliv som främjar hållbara livsstilar

I kommunen finns många och långa vandringsleder, vackra vattendrag, sjöar, unik natur i form av gamla skogar och spännande kulturlandskap. Här finns aktiviteter på både sommar- och vinterhalvåret som ger den som bor och verkar här en stor rikedom av möjligheter.

En rik tillgång på natur samt allemansrätten, individens intresse och ideella organisationers samt företags engagemang är grunden för människors möjligheter till friluftsliv. Kommunen verkar för att landsbygderna som en plats för friluftaktiviteter fortsätter att utvecklas och synliggöras.

Jämlika förutsättningar för att utöva friluftsliv skapas bland annat genom att människor, oberoende av individuella förutsättningar, på hållbara sätt kan ta sig till och runt i naturområden. Kommunen verkar för att underlätta för invånare och besökare att kunna ta sig kollektivt till besöksmålen och att goda parkeringsmöjligheter finns. Utvecklingen behöver ske i samklang med den lokala platsen. Kommunens samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets olika behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

Kommunen samverkar med markägare, föreningar, företag och statliga samt regionala myndigheter för att stärka ett brett friluftsutbud som skapar möjligheter för – och väcker intresse hos - fler.

Berörda nämnder: Fritidsnämnden

Främja lokal delaktighet i friluftslivsarbetet

I arbetet med friluftsliv möts flera olika aktörer med olika perspektiv. Kommunen har begränsad rådighet och för utvecklandet av leder och besöksmål krävs ett lokalt engagemang där markägare, föreningar och lokalbefolkning är delaktiga och samverkar i processen tillsammans med kommunen och entreprenörer.

Kommunen arbetar med friluftslivet på nya sätt. Samsyn, tillit och delat ansvar krävs för att omhänderta friluftslivets arena - natur- och kulturlandskapet. Genom att från idé till

planering, genomförande och uppföljning involvera och föra dialog med olika intressenter och målgrupper främjar kommunen intresse, engagemang och känsla av ägarskap.

Kommunen fortsätter att etablera samarbete med det lokala civilsamhället, Kulturskolan, riksorganisationer och stiftelser för rörelse, hälsa och friluftsliv, kulturaktörer samt lokala företag för att öka möjligheterna för ungas aktiva fritid.

Berörd nämnd: Fritidsnämnden

Verka för möjligheten att förstå och uppleva kulturhistoriska värden

Kulturarvet är en grund för en god livsmiljö, för invånarnas förankring i hembygden och för Vallentunas identitet. Vallentunas kulturmiljöer är också framtidskapital i lokal och regional utveckling. En variationsrik miljö med bevarade kulturhistoriska värden ger attraktiva besöksmål såväl som bostadsområden och platser.

Kommunen arbetar för att Vallentunas kulturmiljöer, exempelvis det levande historiska odlingslandskapet och världens runstenstätaste område används som resurs för social hållbarhet och landsbygdsutveckling. Med en helhetssyn på landskapet i planering och förvaltning omhändertar och utvecklas kommunens byggnader, platser och områden.

Berörd nämnd: Kulturnämnden

3.6 Tillgänglighet och infrastruktur

Transportsystemet ska utvecklas i en mer hållbar riktning och ska erbjuda en valfrihet i valet av färdmedel samtidigt som det ska vara attraktivt att resa hållbart. Kommunens invånare och företagare ska ha god tillgänglighet till service, arbetsmarknads och viktiga målpunkter såväl inom kommunen som till grannkommunerna, regionen och globalt. Kommunens utgångspunkt är att verka för en ökad framkomlighet och trafiksäker trafikmiljö i orterna och på landsbygderna.

Verka för åtgärder längs statligt vägnät

Landsbygdsvägarnas kvalitet och bärighet är avgörande för framkomlighet för uttryckningsfordon, sopbilar och näringslivets fordon. Samtidigt så är de smala och kurviga landsbygdsvägarnas i sig ett kulturarv och också en landsbygds kvalitet. Många av landsbygdsvägarna är idag inte dimensionerade för stora och tunga fordon eller den trafikmängd som skapas. Många av landsbygdsvägarna, förutom att de är smala och kurviga, saknar vägren, har beläggningsskador och saknar säkra passager över väg och trafiksäkra busshållplatser vilket framför allt påverkar barns möjlighet till rörelsefrihet.

Kommunen arbetar systematiskt för att påtala och visa på landsbygdernas behov och förutsättningar för Trafikverket och Region Stockholm. Det är i första hand Trafikverket som ansvarar för och investerar i belysning, cykelvägar och trafiksäkerhetsåtgärder längs statliga vägar. Kommunen samarbetar även med enskilda väghållare.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

Verka för ökad trafiksäkerhet och mobilitet

Bilen kommer fortsatt vara viktig för landsbygdsbefolkningen. Därför blir hela-resan-perspektivet viktigt. Infartsparkeringar, en förstärkt Roslagsbana och busstrafik tillsammans med infartsparkeringar skapar goda förutsättningar för landsbygdsborna att resa hållbart. Kommunen fortsätter att utveckla och bygga ut infartsparkeringarna längs Roslagsbanans stationer efter behov. Andra mobilitetsåtgärder kan också vara aktuellt.

Ett utvecklad gång- och cykelvägnät till, mellan orterna och landsbygderna efterfrågas. Detta är särskilt viktigt kopplat till barn och ungas skolvägar och rörelsefrihet och känslan av trygghet i sin närmiljö. I kommunens översiktsplan finns cykelstråk på landsbygderna utpekade. Kommunen arbetar för att förstudier för dessa stråk tas fram. Genomförandet av cykelstråken kan vara beroende av samverkan med och prioritering av Trafikverket och markägare.

Vallentunas landsbygdsvägar är också attraktiva för cykelturism, tävlingar och allmän cykelträning. Kommunen är en populär cykelkommun för fritids- och tävlingscyklister. Här behövs samarbete med Regionen och Trafikverket för att kunna möjliggöra cykelturism.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

Verka för en utvecklad kollektivtrafik

Kollektivtrafiken behöver högre turtäthet och starkare kopplingar till och från och mellan de utpekade servicepunkterna och Vallentuna centrum samt andra regionala stadskärnor.

Kommunen verkar för trafiksäkra busshållplatser och fler turer i kollektivtrafiken samt att konceptet med anropsstyrd trafik implementeras och utvecklar landsbygdstrafiken.

Det är angeläget att det finns goda omstigningsmöjligheter från bil eller buss till de mer reguljära buss- och tåglinjerna på landsbygderna.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

Verka för utbyggt fibernät med hög hastighet

Den digitala infrastrukturen skapar förutsättningar för invånare, näringsliv och besökare att få tillgång till samhällets pågående digitalisering och dess digitala tjänster, exempelvis viss myndighetsservice. Detta är viktigt för att landsbygdsborna ska få likvärdig möjlighet till information, kommunikation och service och för alla åldrar.

Fiberutbyggnaden i kommunen är marknadsdriven. Flera aktörer är verksamma i kommunen och utbyggnaden sker kontinuerligt utifrån efterfrågan. Fram till år 2025 delas därtill ett årligt statligt stöd ut till utbyggnadsprojekt som saknar kommersiellt underlag. Inom ramen för stödet beslutar Region Stockholm årligen om prioriterade utbyggnadsområden, områden som får konkurrensfördelar, i regionen. Kommunen arbetar för, genom samverkan med Region Stockholm, att prioriterade utbyggnadsområden årligen pekas ut på Vallentunas landsbygder.

Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

